

שיר השירים (13)

כשהעין אינו רואה רע, גם הלב אינו חומד

הַנֶּךְ יָפָה רְעִיתִי הֶנֶךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים (א, טו)

אני הייתי בושה בקלקולי והוא חיזקני בדברי ריצוי לומר "סלחתי כדבריך" והרי את יפה ויפה כי עיניך יונים כלומר כלה שענינה כעורים כל גופה צריך בדיקה ושענינה נאים אין גופה צריך בדיקה וכו' (רש"י).

לכאורה יש לשאול: וכי כך הוא הכלל שכלה שענינה כעורות כל גופה צריך בדיקה ושענינה יפות אין כל גופה צריך בדיקה, והלא עינינו הרואות שיש שענינה יפות ובכל זאת גופה צריך בדיקה? אלא כוונת רש"י תתבאר על פי מה שאמרו חז"ל "העין רואה והלב חומד", והם שני הסרסורים המביאים את האדם לחטוא ולעבור עבירה בכל גופו. נמצא שהסרסור הראשון הוא העין, אבל אם עוצם את עינו מראות ברע, אזי גם הסרסור השני, שהוא הלב, ילך לו לדרכו ולא יחמוד עוד, ומתוך כך גם שאר איברי הגוף יושבים שקטים ושלווים, כי מבלעדי העין והלב אינם יודעים לעשות רע. לכך כיון רש"י: כלה שענינה נאות אין כל גופה צריך בדיקה, כלומר: כנסת ישראל, שנמשלה לכלה המתנאה במעשיה לפני דודה וריעה אדון העולמים, אם עיניה נאות מראות רע, עצומות וסגורות, וממילא גם לבה ישקוט מחימוד, אזי כל גופה אינו צריך בדיקה, כי בודאי לא יכשל ולא יאונה לו כל רע.

כמוצא שלל רב "שיר השירים" בשם "גבעת פנחס"

ומה עם יופי התורה?

הַנֶּךְ יָפָה רְעִיתִי הֶנֶךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים (א, טו)

במדורש (שיר השירים רבה פרשה א) הנך יפה רעיתי במצוות. הנך יפה בגמילות חסדים, הנך יפה במצוות עשה, הנך יפה במצוות לא תעשה, הנך יפה במצוות הבית בחילוק תרומה ומעשרות, הנך יפה במצוות השדה בלקט שכחה ופאה ומעשר עני וההפקר, הנך יפה בכלאים, הנך יפה בסדין בציצית, הנך יפה בנטיעה, הנך יפה בערלה, הנך יפה בנטע רבעי, הנך יפה במילה, הנך יפה בפריעה, הנך יפה בתפילה, הנך יפה בקריאת שמע, הנך יפה במזוזה, הנך יפה בתפילין, הנך יפה בסוכה, הנך יפה בלולב ואתרוג, הנך יפה בתשובה, הנך יפה במעשים טובים, הנך יפה בעולם הזה, הנך יפה בעולם הבא, עכ"ל. חז"ל פירשו הרבה מצוות, ולכאורה יש להעיר מדוע לא אמרו גם "הנך יפה בתורה ובלמודה", והלא התורה היא עיקר החן והיופי, וכדברי הגמרא (סנהדרין כ.): "שקר החן והבל היופי אשה יראת ה' היא

תתהלל", זה דורו של רבי יהודה ברבי אילעאי, שהיו ששה תלמידים מתכסין בטלית אחד ועוסקין בתורה. אלא יש לומר: בפסוק נאמר: "הַנֶּךְ יָפָה רְעִיתִי", וכל 'חפצא' של 'רעיתי' אינו אלא על ידי התורה וקנייניה, וכדברי הגמרא (סנהדרין כ.) על הפסוק "תורה ציוה לנו משה מורשה-מאורסה", וזהו כאשר אדם עוסק בעמלה של תורה בשלימותה ובחביבותה, ולכן כשנאמרה בפסוק "רְעִיתִי", הרי כבר כלולה בכך התורה עצמה, ומעתה אין להוסיף על החן והיופי אלא את קיום המצוות ומעשים טובים.

כמוצא שלל רב "שיר השירים" בשם "בד קודש"

יש לכל אחד לראות ולרצות בשבח השני

הַנֶּךְ יָפָה דוֹדִי (א, טז)

הקב"ה אומר לכנסת ישראל "הַנֶּךְ יָפָה רְעִיתִי הֶנֶךְ יָפָה", וכנסת ישראל משיבה "הַנֶּךְ יָפָה דוֹדִי אֶף נָעִים". ומרגלא בפומיה דגרי"ח שמואלביץ זצ"ל: מה יפה אף נעים הוא, כשכל אחד משבח את השני ורוצה בטובתו. כן כתוב (בתוספות חדשים על המשניות, ריש פסחים) בשם רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל שבתורה שמפי הקב"ה קרוי הפסח "חג המצות", להודיע שבחן של ישראל שלא הכינו צידה זולת משארותם על שכמם. וחז"ל קראוהו "חג הפסח" להודיע שבחו של הקב"ה אשר פסח על בתי בני ישראל בנוגפו את מצרים, ואת בתינו הציל. ויש לנו לילך בדרכיו של מקום, הקרוי "מלך הכבוד", שנתן כבוד ויקר לזולתו. הלא נראה מה שאמרו (חולין נט.), שהובא צבי לבית ריש גלותא, והיתה רגלו אחורנית מדולדלת, בדקו רב בצומת הגידין, ורצה לאכלו באומצא (במליחה וצליה כל דהו), אמר שמואל: ולא חייש מר שמא ניקרו שם נחש, וסכנה לאכלו, שאל: מה תקנתו, אמר: ישימוה בתנור, ויבדק מאליו, שמוהו, והתפרק לנתחים, כי היה מורעל, קרא שמואל על רב: "לא יאונה לצדיק כל און", קרא רב על שמואל "כל רז לא אניס לך".

נתבונן, מה היינו אומרים במקרה כזה. המציל היה אומר: אשרי שעוררתי על זה, וידעתי מה להציע, והניצול היה מודה להקב"ה על שזכויותיו עמדו לו. וכאן מצינו שהמציל לא הודה אלא על הצלת חבירו, ומשום צדקתו וזכויותיו. והניצול העלה על נס את חכמתו הרבה של חבירו. מה יפה אף נעימה חברותא כזו! בני אדם חלוקים לשני סוגים, לתלמידיו של אברהם אבינו או לתלמידיו של בלעם, ודרך שלישי אין. תלמידיו של אברהם אבינו נחונים בעין טובה, פירש"י

קְרוֹת בְּתִינּוֹ אֲרָזִים וְהֵיטְנוּ בְּרוֹתָיִם (א, יז)

רבנו עובדיה ספורנו, פירש מקרא זה על ירידת הדורות: "קְרוֹת בְּתִינּוֹ", הם חכמי הדורות, שהיו "אֲרָזִים", גבוהים ואדרים בחכמה, בתורה ובמצוות. "וְהֵיטְנוּ", הם תלמידיהם, "בְּרוֹתָיִם", הריהם לעומתם כבדושים רעננים בלבד וכן כל דור לעומת קודמיו.

ומתוך האור "פסח"

הלכה: כיסוי הכיפה על הראש: כתב השו"ע (או"ח סי"ב, ס"ו): ולא ילך ד' אמות בגילוי הראש. כבר כתב הט"ז (סי"ח, סק"ג), בזמננו איסור גמור מדינא להיות ראש גלוי אפילו יושב בביתו. ובפסקי תשובות אות ט' כתב: ועובר משום בחוקותיהם לא תלכו, וגם אסור משום צניעות שהוא כמגלה בשר המכוסה, ונקרא פושע וחצוף. וכיסוי ראש הכוונה על כל פנים רוב שטח קרקפתו מכוסה ונראה היטב לעין הכל. וכאמור במ"ב (סקי"א), ממדת חסידות להיות מכוסה אפילו בעת השינה בלילה. ובזמנינו הוא בגדר קלות ראש לשון בגילוי ראש. **פסקי תשובות חלק א'**

פתגם: על תסמוך על ניסים, הם לא קורים כל יום.

ספר "שמחה"

חקירה: בר מצרא

זכות נפרדת לכל אחד מבני המיצר, או זכות לכולם ביחד (הגר"ח סטנסייל רעד) **ספר קובץ יסודות וחקורות**

סיפור: בזכות תפילה: עם השכמת הבוקר נכנס רבי חיים מוולוז'ין לבית המדרש להתפלל תפילת שחרית בציבור, היו שם בחורי ישיבה, אשר בראותם את רבי חיים ראש הישיבה החלו מיד ללמוד גמרא בקול והיו מפריעים למתפללים. נענה רבי חיים ואמר: מימי הייתי תמיה על דברי הגמרא במסכת ברכות: "הלואי שיתפלל אדם כל היום ולו" היתכן? אך אם יתפלל אדם כל היום כולו, תורה מה תהא עליה? עתה הדברים ברורים היטב. רואה אני שבחורי בישיבה לומדים בשקידה דוקא בשעת התפילה, לכן אמרו: הלואי שיהיו מתפללים כל היום, ממילא יהיו בחורי הישיבה גם לומדים כל היום כולו. **ספר "חד וחלק" חלק ב'**

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים. לעילוי נשמת של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל.

לדרוש בכבוד חבירו. נפש שפלה, פירש"י שמשפיל עצמו בין אנשים ואינו גס רוח. ורוח נמוכה, היינו ויתור לזולת. ובהגדרה אחת: הכל לזולת. ותורת בלעם: עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה, הכל לעצמו.

תלמידיו של אברהם אבינו אוכלין בעולם הזה ונוחלים בעולם הבא (אבות פ"ה, יט). בנחלת העולם הבא אין לנו מושג, אבל ב"אוכלין בעולם הזה", יש ויש. מה נפלא היה, יפה אף נעים, לו היה כל אחד דורש טובת חבירו, ומצניע חלק עצמו ומבליט חלק חבירו. הן לא היו גירושין בעולם, וכל חברותא היתה מחזיקה מעמד.

הגדה של פסח "ארז הלבנון"

הנך יפה דודי אף נעים אף ערשנו רעננה. קרות בתינו אֲרָזִים וכו'... (א, טז)

לפי פשוטו נ"ל שהיו שוכבים על מצע של תבן ועשבים, כמו בעובדא דר"ע (נדרים נ.), ואמרה לו הנך יפה דודי וכו' אע"פ שערשנו רעננה, כלומר ממצע של עשבים ודשאים רעננים, אבל יעזור ה' ותהיה לנו דירת קבע ואז קורות בתינו ארזים והיטנו ברותים. והנמשל על המשכן שהיה במדבר דירת עראי, ואחר כך כשבנה שלמה המלך בית עולמים נתקיים "קרות בתינו וכו'". אמר "בתינו" בלשון רבים לרמוז לבית ראשון ובית שני.

הגדה "ה' ניסי"

להישאר בחיים כדי לחנך את הבנים

הנך יפה דודי אף נעים אף ערשנו רעננה (א, טז)

הנך יפה דודי אף נעים, זה גלוי שכינה, אף ערשנו רעננה, בשבח בנים (מדרש).

כתב ה"חתם סופר", בהקדמתו לתשובותיו בחלק יורה דעה, לפרש את מאמר הכתוב: "והותירך ה' לטובה בפרי בטןך" (דברים כח, יא), כי לפעמים טובת האדם היא לצאת מהעולם הזה, מפני שכבר השלים את שלימותו בעולם, אבל לטובת בניו, שיוכל להדריכם בעבודת ה', מאריכים את ימיו. והנה לפעמים ע"י גילוי שכינה ראוי שתצא נשמתו של הרואה זאת, כמו שכתב האור החיים הקדוש (פרשת בא), על ענין מיתת הבכורות. אבל ישראל נשארו בחיים למען יספרו לבניהם אחריהם את אשר עשה ה' במצרים, ולכן בכל הפרשיות הוזכר ענין שאלת הבנים, להורות וללמד שרק בעבור זה פסח ה' על בתי בני ישראל. זה הכוונת המדרש: "הנך יפה דודי אף נעים", זה גלוי שכינה, והיה מן הראוי שייצאו נשמותיהם מרוב הרגש הנעימות, אבל מאחר ו"אף ערשנו רעננה בשבח בנים ובנות", לכן נשארו בחיים.

כמוצא שלל רב "שיר השירים" בשם "תכלת מרדכי"

